

QUADERNS DE QUALITAT. 2

.....

TREBALLAR DESPRÉS DE LA UNIVERSITAT

**LA QUALITAT DE L'OCUPACIÓ DE
LA POBLACIÓ GRADUADA I DOCTORADA
A CATALUNYA**

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

La qualitat, garantia de millora.

TREBALLAR DESPRÉS DE LA UNIVERSITAT

LA QUALITAT DE L'OCUPACIÓ DE
LA POBLACIÓ GRADUADA I DOCTORADA
A CATALUNYA

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Treballar després de la universitat : la qualitat de l'ocupació de la població graduada i doctorada a Catalunya.

– (Quaderns de qualitat ; 2)

Bibliografia

ISBN 9788469388884

I. Biosca, Carol II. Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya III. Col·lecció: Quaderns de qualitat ; 2

1. Llicenciats universitaris – Treball – Catalunya – Enquestes 2. Mercat de treball – Efecte de l'educació – Catalunya – Enquestes

3. Mercat de treball – Catalunya – Diferències entre sexes – Enquestes

378:331.5(467.1)(049.5)

.....
© Agència per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

Via Laietana, 28, 5a planta
08003 Barcelona

© autoria: **AQU Catalunya.**

Disseny i maquetació: Josep Turon i Sasha Cristòfol

Correcció lingüística i d'estil: Natàlia Morell

Redacció de continguts: Carol Biosca

Impressió: Treballs Gràfics, SA

Tiratge: 2.000

Primera edició: desembre 2010

ISBN: 978-84-693-8888-4

Dipòsit legal: B-24.787-2010

Es permet la reproducció total o parcial del document sempre que se citi el títol de la publicació i l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari com a editora.

Disponible també en versió electrònica:

<www.aqu.cat>

SUMARI

PRESENTACIÓ	7
PRÒLEG	9
INTRODUCCIÓ	11
EL SISTEMA UNIVERSITARI CATALÀ	13
L'ENQUESTA D'INSERCIÓ LABORAL	18
AQUEST LLIBRE	20
LA POBLACIÓ GRADUADA A CATALUNYA	23
EL SEU PERFIL	25
LA INSERCIÓ LABORAL DE LA POBLACIÓ GRADUADA: RESULTATS DE L'ENQUESTA	30
LA INSERCIÓ LABORAL DE LES DONES	38
LA POBLACIÓ GRADUADA DE L'ÀMBIT D'HUMANITATS	40
LA POBLACIÓ DOCTORADA A CATALUNYA	43
RESULTATS DE L'ENQUESTA	45
LES PROPERES ENQUESTES	53
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	57

PRESENTACIÓ
.....
PRÒLEG

PRESENTACIÓ

Parlar de qualitat sense mesurar variables no té sentit. Si no coneixem el que tenim i no disposem de referents, difícilment sabrem cap on hem d'anar i, encara menys, com podem millorar-ho.

Una de les opinions que ha penetrat més profundament en l'ideari col·lectiu, i que malauradament encara avui en dia alguns sectors fomenten, és que "les universitats públiques són una fàbrica de persones aturades". I aquesta afirmació, és certa?

L'any 2001 AQU Catalunya i les set universitats públiques catalanes (Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de Girona, Universitat de Lleida i Universitat Rovira i Virgili) van realitzar la primera enquesta conjunta d'inserció laboral a la població graduada de les universitats catalanes, per conèixer, entre altres qüestions, els temps, la qualitat i les vies de la seva inserció, i

també per saber el seu grau de satisfacció respecte a la formació rebuda.

Aquest projecte pioner, que per primer cop es feia de manera global, va implicar l'harmonització dels estudis d'inserció laboral que les universitats catalanes duïen a terme de forma separada. El propòsit d'aquest projecte ambiciós era poder comparar i integrar la informació amb l'objectiu d'extreure'n conclusions fiables en l'àmbit català.

Atesa la importància de les dades que proporcionava l'enquesta, es va decidir realitzar-la amb una periodicitat trienal (2001, 2005 i 2008), per tal de generar històrics que permetessin veure l'evolució de la població graduada en relació amb la seva inserció i analitzar tendències.

La pregunta que he formulat abans la podem respondre amb les dades que tenim. Segons la darrera enquesta d'inserció laboral de l'any 2008, tres anys després de graduar-se, el 93,5%

de les persones enquestades treballen, el 88% de les ocupades ho fan a temps complet i l'atur solament afecta el 3% de la població graduada.

Probablement, la conjuntura econòmica actual haurà alterat la inserció laboral de la població graduada universitària, i la quarta enquesta que durem a terme l'any 2011 ens indicarà en quina mesura. Tanmateix, la reflexió que volia introduir en aquesta presentació és que, si no som capaços de mesurar i després analitzar de manera rigorosa la informació de què disposem, difícilment prendrem decisions encertades. Però, si tampoc no som capaços de fer-ne una àmplia difusió, difícilment la comunitat universitària i la societat civil la podran utilitzar.

L'objectiu d'aquest llibre, que és un resum dels estudis que AQU Catalunya ha realitzat en relació amb la inserció laboral, és precisament difondre l'existència d'aquesta enquesta i, també, donar a conèixer els resultats globals que se n'extreuen, per tal de desmitificar idees preconcebudes i ajudar a prendre decisions en l'àmbit acadèmic. Sense les aportacions de la recerca un país no innova ni creix. I sense dades només som una altra persona amb opinió.

Vull agrair als consells socials de la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat Politècnica de Catalunya, la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat de Girona, la Universitat de Lleida, la Universitat Rovira i Virgili, la Universitat de Vic i la Universitat Oberta de Catalunya que impulsin, juntament amb l'Agència, la realització de l'enquesta triennial d'inserció laboral de la població graduada universitària. És un projecte de gran abast i impacte per al sistema universitari català. I també vull expressar el nostre agraïment al personal investigador i tècnic que ha participat en l'elaboració dels estudis d'inserció laboral. El llibre ha estat possible gràcies a totes aquestes persones. //

PRÒLEG

Amb més de 35.000 registres, Catalunya disposa d'una de les bases de dades més completa i representativa d'Europa sobre la transició al mercat laboral de la seva població graduada i doctorada universitària. Després de tres enquestes d'inserció laboral —realitzades els anys 2001, 2005 i 2008— i més d'una desena d'investigacions dutes a terme per diferents grups de recerca de les universitats catalanes, el cos del coneixement generat comença a ser considerable, i el repte principal de l'Agència en l'elaboració d'aquest llibre ha estat preparar un document sintètic, rigorós i divulgatiu que apropi aquest coneixement a la societat catalana.

Els resultats, doncs, que es presenten en aquest llibre pretenen donar una visió general sobre la situació laboral de la població graduada i doctorada de les universitats catalanes, tres anys després de l'obtenció del títol. I, en el cas de la població graduada, també s'afegeixen els resultats obtinguts de quatre estudis sobre el perfil de la població

graduada, l'adequació de la formació rebuda al mercat de treball, les diferències de gènere i l'especificitat de les persones graduades en Humanitats.

El llibre s'ha estructurat en quatre apartats. En el primer, que serveix d'introducció, es fa una presentació general sobre les característiques del sistema universitari català, sobre l'enquesta d'inserció laboral i sobre el llibre que teniu a les mans.

El segon apartat, que a hores d'ara és del que es disposa de més informació, tracta sobre el perfil de les graduades i dels graduats universitaris, la seva inserció laboral, les diferències quant a gènere al cap de tres anys d'haver-se graduat, i l'evolució de les persones titulades en Humanitats sis anys després d'haver-se graduat.

A continuació es presenten els resultats de la població doctorada, que es posen en relació amb els de la població graduada. Per primer cop es presenta informació del col·lectiu

que ha obtingut la màxima qualificació acadèmica en investigació, i que representa el principal capital humà d'innovació i de recerca per al país.

Finalment, el llibre acaba amb una breu explicació sobre les enquestes que es realitzaran el 2011, i també amb les referències bibliogràfiques que s'han utilitzat per elaborar-lo.

Com s'ha comentat al començament, el propòsit d'aquest llibre és donar a conèixer l'existència de l'enquesta i els resultats més significatius obtinguts, per proporcionar informació rellevant a la comunitat científica i acadèmica, als responsables universitaris i als agents socials i ajudar a prendre les iniciatives i les accions que els correspongui. Com a exemple d'utilitat de l'enquesta, els indicadors que se n'extreuen es troben a les mans de les universitats, i a partir d'aquest curs s'han integrat de forma ordinària en els processos de seguiment de la qualitat dels ensenyaments universitaris oficials.

El compromís de l'Agència, dels consells socials de les universitats públiques catalanes i de la resta d'universitats que s'han sumat al projecte és dur a terme novament l'enquesta l'any 2011, per continuar analitzant-ne quina és l'evolució.

Tota la informació dels resultats de les diferents enquestes i dels estudis realitzats es poden consultar al web d'AQU Catalunya (www.aqu.cat).

Desitgem que aquest llibre us resulti d'utilitat. //

INTRODUCCIÓ

INTRODUCCIÓ

1

EL SISTEMA UNIVERSITARI CATALÀ

LES UNIVERSITATS QUE EL FORMEN

El sistema universitari català està format per dotze universitats, set de les quals són públiques, tres privades i les altres dues responen a un model mixt. Quatre de les universitats públiques concentren els seus campus a Barcelona i la seva àrea metropolitana: la Universitat de Barcelona (UB), la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Les tres públiques restants tenen la seva àrea d'influència a les altres tres capitals catalanes: la Universitat de Lleida (UdL), la Universitat de Girona (UdG) i la Universitat Rovira i Virgili (URV) a Tarragona.

La Universitat Oberta de Catalunya (UOC), de caràcter virtual, és una universitat privada regida per una fundació participada majoritàriament pel Govern de la Generalitat. La Universitat de Vic (UVic) és de titularitat privada, però està parcialment subvencionada amb fons públics. Completen el sistema la Universitat Ramon Llull (URL), la Universitat Internacional de Catalunya (UIC) i la Universitat Abat Oliba (UAO), totes tres de titularitat privada.

El sistema universitari català està format per dotze universitats, set de les quals són totalment de titularitat pública

LA SEVA DIMENSIÓ

El curs 2006-2007, hi havia 225.181 alumnes matriculats a la universitat, el 72% en institucions públiques, i 16.370 docents. El mateix curs es van graduar 22.028 estudiants.

Curs 2006-2007

Alumnat	Professorat	Població graduada
225.181	16.370	22.028

Universitats públiques	Estudiants 2006-2007	Universitats privades	Estudiants 2006-2007
Universitat de Barcelona	53.807	Universitat Ramon Llull	12.909
Universitat Autònoma de Barcelona	36.525	Universitat de Vic	5.399
Universitat Politècnica de Catalunya	31.468	Universitat Internacional de Catalunya	2.840
Universitat Pompeu Fabra	10.517	Universitat Abat Oliba	1.038
Universitat de Girona	11.892	Universitat Oberta de Catalunya	39.548
Universitat de Lleida	7.699		
Universitat Rovira i Virgili	11.539		

Estudiants: nombre de persones matriculades en títols oficials i propis, de centres integrats i adscrits
Font: Departament d'Innovació, Universitats i Empresa

TAULA 1. ESTUDIANTS MATRICULATS PER UNIVERSITAT

El gruix més important d'estudiants (50%) es concentra a l'àmbit de Ciències Socials i Jurídiques, el 26% a l'àrea Tècnica, el 9% a l'àmbit d'Humanitats, el 9% al de Ciències de la Salut i el 6% al de Ciències Experimentals. Excepte a l'àrea Tècnica, hi ha un percentatge majoritari de dones en tots els àmbits. Cal tenir en compte que a Ciències Socials, Ciències de la Salut i Humanitats és on hi ha les titulacions més feminitzades, com ara magisteri o infermeria. En total, les dones representen el 54% de tots els estudiants matriculats al sistema.

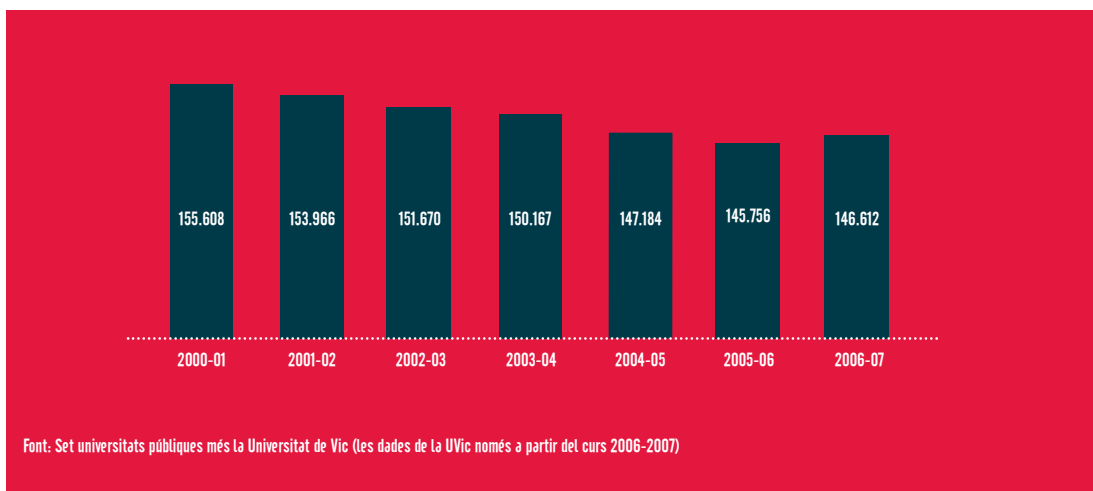
Àmbit	Nombre d'estudiants		
	Homes	Dones	Total
Humanitats	7.410 (35%)	13.772 (65%)	21.182
Ciències Socials	41.944 (37%)	70.293 (63%)	112.237
Ciències	5.209 (41%)	7.431 (59%)	12.640
Ciències de la Salut	4.476 (22%)	15.613 (78%)	20.089
Tècnica	44.520 (75%)	14.513 (25%)	59.033
TOTAL SISTEMA UNIVERSITARI DE CATALUNYA	103.559 (46%)	121.622 (54%)	225.181

TAULA 2. DISTRIBUCIÓ DEL NOMBRE D'ESTUDIANTS PER ÀMBIT I PER GÈNERE

LA TENDÈNCIA A LA BAIXA DE MATRÍCULES

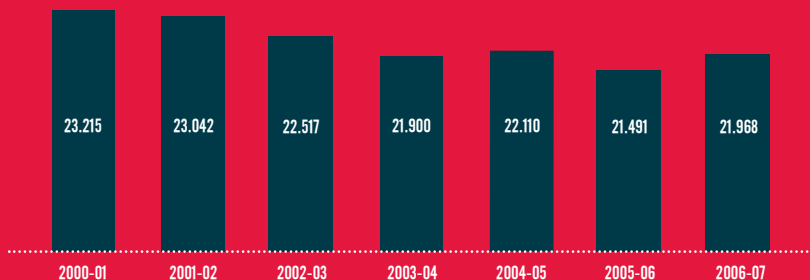
El nombre de persones matriculades a la universitat ha anat disminuint els últims anys a causa de l'impacte del descens demogràfic. Entre els cursos 2001-2002 i 2006-2007, la davallada de matrícules a Catalunya ha estat del 6%, un percentatge que s'eleva fins al 9% en el context espanyol. No obstant això, a partir del curs 2008-

2009 s'inicia un repunt en les sol·licituds d'accés als centres d'ensenyament superior: les dades de matrícula del curs 2010-2011 presenten una tendència ascendent. Aquesta tendència haurà de ser analitzada per justificar si aquest increment en la matrícula és degut en bona part al context de crisi econòmica, que fa créixer la demanda de formació, i/o a un increment de la consciència col·lectiva pel que fa al valor d'acreditar una educació superior.

GRÀFIC 1. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE PERSONES MATRICULADES A LES UNIVERSITATS PÚBLIQUES DE CATALUNYA

L'evolució del nombre de persones graduades també reflecteix la tendència demogràfica negativa, en una proporció gairebé exacta. En el mateix període (entre els cursos 2001-2002 i 2006-2007), aquest descens se situa en el 5% a Catalunya i arriba fins al 10% a Espanya.

Font: Set universitats públiques més la Universitat de Vic (les dades de la UVic només a partir del curs 2006-2007)

GRÀFIC 2. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE PERSONES GRADUADES A LES UNIVERSITATS PÚBLIQUES DE CATALUNYA

El nombre de persones matriculades a la universitat ha disminuït els últims anys a causa de l'impacte del descens demogràfic

Aquestes dades, que concorden amb les recollides pel Ministeri d'Educació¹ referides al mateix curs, posen de manifest que Catalunya (estabilitzada a la ratlla de les 22.000 persones graduades anualment a les universitats públiques catalanes) ocupa una posició per sota de la mitjana en el nombre de graduacions respecte del conjunt de comunitats autònomes, pel que fa a població amb estudis d'educació superior i doctorat.

En comparació d'altres països de l'entorn europeu, com ara França, Alemanya o Dinamarca, Espanya és l'únic país que presenta un descens del volum de població graduada.

¹ *Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores* (Ministeri d'Educació, 2009, 7).

L'ENQUESTA D'INSERCIÓ LABORAL

Des dels anys noranta, les universitats catalanes han anat recollint informació de forma independent sobre la inserció de l'alumnat que s'hi graduava, però les dades obtingudes, a partir de criteris i indicadors no homogeneïtzats, no permetien disposar d'una imatge global que oferís un diagnòstic ajustat sobre l'oferta generada pel conjunt del sistema i la demanda de titulacions superiors derivada de l'activitat econòmica del país.

Per tal de poder obtenir aquesta fotografia, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya), un organisme independent vinculat a la Generalitat de Catalunya, i les set universitats públiques catalanes van impulsar l'any 2001 la primera enquesta conjunta d'inserció de la població graduada, de la qual fins al moment s'han dut a terme dues edicions més, el 2005 i el 2008. En la del 2008, s'hi van incorporar els resultats de la Universitat de Vic i la Universitat Oberta de Catalunya.

AQU Catalunya és un organisme de la Generalitat que té per objectiu la promoció i l'avaluació de la qualitat de les universitats catalanes

L'enquesta perseguia un triple objectiu: obtenir informació sobre l'oferta i la demanda de la població graduada universitària, conèixer els processos d'accés al mercat laboral (vies d'accés, ocupació, temps d'inserció i qualitat de la inserció) i saber el grau de satisfacció de les persones titulades amb la formació rebuda, per tal de poder millorar els perfils de formació.

L'enquesta permet conèixer les vies d'accés al mercat laboral, el temps i la qualitat de la inserció, i també el grau de satisfacció amb els estudis cursats

Atesos la novetat i l'interès de les dades que proporcionava l'enquesta, es va decidir fer-la cada tres anys, per tal de generar històrics que permetessin observar l'evolució de la població graduada en relació amb la seva inserció i a partir d'aquí analitzar tendències. La base de dades obtinguda, construïda a partir de més de 35.000 respostes (més de 10.000 per promoció), constitueix una de les més riques i representatives d'Europa pel que fa a inserció laboral. El 50% de la població graduada objecte d'estudi respon a l'enquesta trienal.

Any de realització de l'enquesta	2001	2005	2008		
			Titulats	Doctors	Seguiment Humanitats
Població de referència	21.178	21.767	23.023	1.661	1.131
Mostra (respostes)	9.765	11.456	12.258	934	613
Percentatge resposta/població	46%	53%	53%	56%	54%

Font: AQU Catalunya, 2008

TAULA 3. CARACTERÍSTIQUES TÈNIQUES DE L'ENQUESTA

Catalunya disposa, amb més de 35.000 respostes, d'una de les bases de dades d'inserció laboral més grans i riques d'Europa

Els resultats que es presenten en aquest llibre pretenen oferir **una visió panoràmica de quina és la situació laboral de la població graduada i doctorada de les universitats catalanes** tres anys després de l'obtenció del títol. En el cas de la població graduada, la perspectiva que ofereixen les tres enquestes realitzades (2001, 2005 i 2008) permet fer una anàlisi de l'evolució d'aquesta inserció, mentre que l'enquesta del 2008 a la població amb estudis de doctorat constitueix el primer sondeig sobre la inserció en el mercat de treball d'aquest col·lectiu.

Pel que fa a la inserció laboral de les persones graduades el 2008, la mostra assolida, sense comptar la Universitat Oberta de Catalunya, va ser de 12.258 alumnes d'una població de 23.023. En l'enquesta feta a la població amb estudis de doctorat, es va treballar sobre una mostra de 934 persones.

A banda de la informació aportada per aquestes enquestes, el llibre recull els resultats de quatre estudis més que analitzen la qualitat de la inserció de les persones titulades posant l'accent en aspectes o col·lectius concrets: **el perfil de la població graduada, l'adequació de la formació al mercat de treball, les diferències de gènere i l'especificitat de les titulacions d'Humanitats**.

Així, l'estudi *Les universitats catalanes, factor d'equitat i de mobilitat professional*, coordinat pels doctors Jordi Planas i Sandra Facchelli, del Grup de Recerca en Educació i Treball (GRET) de la Universitat Autònoma de Barcelona, ens mostra quin és el perfil de la població graduada, posant en relació la seva inserció professional amb el seu bagatge acadèmic i el seu estatus familiar, és a dir, amb els estudis i l'ocupació dels seus progenitors.

El treball titulat *L'adequació de la formació universitària al mercat de treball*, realitzat pels doctors Enric Corominas, Carme Saurina i Esperança Villar, de la Universitat de Girona, analitza per primer cop de manera conjunta les tres enquestes d'inserció laboral de la població graduada a Catalunya, per tal de valorar l'adequació de la for-

mació cursada a les necessitats del mercat laboral i si aquesta adequació ha millorat en els anys transcorreguts entre la primera enquesta (2001) i la tercera (2008).

L'estudi *Gènere i inserció laboral del col·lectiu universitari*, impulsat per AQU Catalunya amb el suport de l'Institut Català de les Dones, avalua la qualitat de la inserció professional de les dones i les diferències amb el col·lectiu masculí tres anys després de la graduació, a partir dels resultats de l'enquesta del 2008.

Finalment, aquest llibre analitza en un apartat el cas particular de la població graduada de l'àmbit d'Humanitats, tenint en compte que els estudis d'inserció mostren que la seva situació laboral, tres anys després de l'obtenció del títol, és força més desfavorable que en la resta d'àmbits disciplinaris. Així, l'*Estudi d'inserció laboral dels graduats d'Humanitats de les universitats públiques catalanes* es proposa mostrar quina és la situació d'aquest col·lectiu al cap de sis anys de l'obtenció del títol.

**LA POBLACIÓ
GRADUADA
A CATALUNYA**

LA POBLACIÓ GRADUADA A CATALUNYA

1

EL SEU PERFIL

DISTRIBUCIÓ PER GÈNERE

Una primera dada que s'extreu de l'última enquesta d'inserció laboral (2008) és que el 60% de la població graduada universitària del 2004 són dones. La seva presència es concentra majoritàriament als estudis de Ciències de la Salut, Ciències Socials i Humanitats. Només el 10% de les graduades provenen d'estudis de l'àrea Tècnica, mentre que el 43% de les persones graduades han cursat estudis tècnics. A Ciències Experimentals, el comportament és igual que la mitjana (el 60% són dones).

ELS PROGENITORS: QUÈ HAN ESTUDIAT I DE QUÈ TREBALLEN?

A l'hora de definir el perfil de la població graduada en funció de l'origen familiar, cal prendre en consideració dues variables: el nivell educatiu i el tipus d'ocupació dels progenitors. Pel que fa al nivell d'estudis, el 70% són fills de persones sense estudis universitaris. D'aquest percentatge, el 31% té estudis mitjans i l'altre 40% prové de famílies amb estudis primaris o incomplets.

▶
.....
El 60% de la població graduada universitària són dones

Màxim nivell d'estudis dels progenitors	Casos	Percentatge	Agrupació en tres categories	Percentatge
Tots dos tenen estudis primaris o no tenen estudis	4.908	40,1%	Fins a estudis primaris	40,1%
Un dels dos té estudis mitjans	1.828	14,9%		
Tots dos tenen estudis mitjans	1.918	15,7%	Amb estudis mitjans	30,6%
Un dels dos té estudis superiors	2.054	16,8%		
Tots dos tenen estudis superiors	1.524	12,5%	Amb estudis superiors	29,3%
TOTAL	12.232	100,0%	TOTAL	100,0%

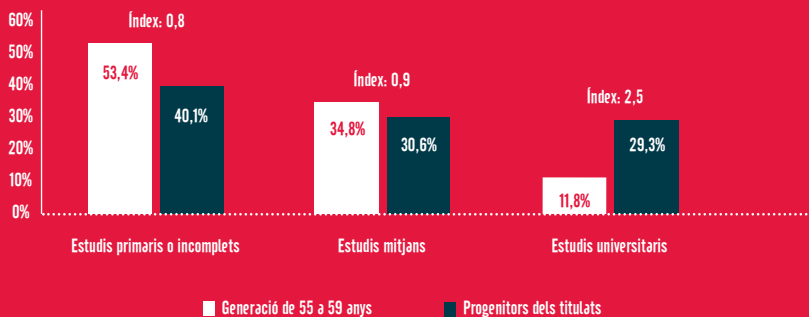
Font: Planas i Fachelli, 2010

TAULA 4. MÀXIM NIVELL D'ESTUDIS DELS PROGENITORS DE LA POBLACIÓ GRADUADA

Les universitats que agrupen més persones titulades provinents de famílies amb estudis primaris o incomplets són la Universitat de Girona, amb el 46%, la Universitat Rovira i Virgili, amb el 44%, i la Universitat de Lleida i la Universitat de Barcelona, amb el 42%. Aquestes dades permeten concloure que les universitats territorials han complert una important funció social de democratització dels estudis universitaris.

Comparant el nivell educatiu dels progenitors de la població titulada amb el nivell d'estudis de la seva mateixa generació (una edat que s'ha fixat en la forquilla que va dels 55 als 59 anys), s'observa que pràcticament té les mateixes oportunitats d'accés a la universitat qui va néixer en famílies amb estudis primaris o incomplets que qui prové de famílies amb estudis secundaris. En canvi, els fills i filles de persones amb estudis superiors, que són minoria a la universitat actual, tenen més del doble de possibilitats d'accedir a la universitat.

Set de cada deu persones graduades provenen de famílies sense estudis universitaris

* L'índex reflecteix la comparació del nivell educatiu de la generació que té entre 55 i 59 anys amb el del col·lectiu de pares i mares de la població graduada universitària. Així, el valor 1 implica igualtat de presència dels diferents nivells d'estudis dels progenitors d'universitaris en relació amb els de la seva generació; un valor inferior o superior a 1 dels grups sota anàlisi implica, respectivament, subrepresentació o sobrerepresentació.

Font: Planas i Fachelli (2010). Microdades de l'enquesta d'AQU Catalunya i de l'EPA (2n semestre de 2005)

GRÀFIC 3. COMPARACIÓ DEL NIVELL EDUCATIU DELS PROGENITORS DE LA POBLACIÓ TITULADA EL 2004 AMB EL NIVELL EDUCATIU DE LA SEVA GENERACIÓ (PERSONES ENTRE 55 I 59 ANYS). ÍNDEX* DE PRESÈNCIA

L'origen familiar té una repercussió quasi inexistent en la nota d'accés i en el rendiment acadèmic de la població graduada

EL RENDIMENT ACADÈMIC

Si s'analitzen les notes d'accés a la universitat en relació amb el nivell ocupacional dels progenitors, tampoc no s'observen diferències substancials. El valor mitjà de la nota d'accés per als fills i les filles de qui té un estatus ocupacional alt és de 6,8, davant del 6,7 de la resta. Les notes de l'expedient acadèmic són les mateixes per a tots tres grups (estudis primaris, secundaris i universitaris), que se situen entorn del notable en tots els casos. Es dedueix, doncs, que hi ha un impacte feble de l'origen social en el rendiment acadèmic de la població graduada.

DIFERÈNCIES ENTRE L'OCUPACIÓ DELS PROGENITORS I LA DELS FILLS I LES FILLES

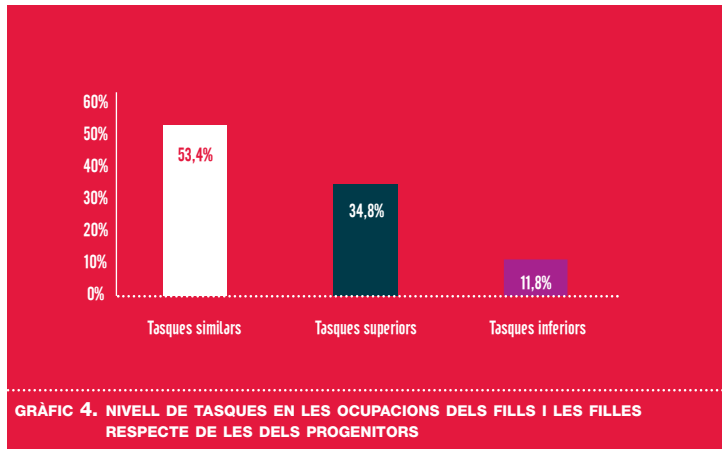
Les dades revelen que una gran part de la població titulada, tot i trobar-se en una primera etapa de la seva carrera professional, ocupa posicions més elevades dins del món laboral que els seus progenitors, la majoria dels quals, a causa de l'edat, es troben al tram final de la seva carrera professional.

Màxim estatus ocupacional dels progenitors	Població titulada ocupada a temps complet				
	Direcció	Personal tècnic superior	Personal qualificat	Compte propi	Personal no qualificat
1. Direcció	6,0	1,8	6,8	0,7	0,3
2. Personal tècnic superior	6,2	2,4	8,6	1,1	0,6
3. Personal qualificat	9,5	4,4	15,5	1,0	1,3
4. Compte propi sense estudis universitaris	6,4	2,9	10,0	1,3	0,8
5. Personal no qualificat	3,7	1,3	6,3	0,4	0,7

Font: Planas i Fachelli, 2010

TAULA 5. OCUPACIÓ DE LA POBLACIÓ TITULADA SEGONS L'OCUPACIÓ DELS PROGENITORS (PERCENTATGES SOBRE EL TOTAL)

Així, el 51% de la població titulada ja realitza tasques superiors en jerarquia a les dels seus progenitors (índex que s'obté de sumar tots els percentatges del marge esquerre i inferior del quadre), el 30% té tasques de nivell similar a les que realitzen els progenitors (suma de la diagonal) i el 23% encara realitza feines inferiors en jerarquia (marge dret i superior del quadre). La gran majoria d'aquest 23% (el 20,1%) prové de famílies amb ocupacions de direcció i de personal tècnic superior.

El 51% de la població graduada ocupen posicions en el lloc de treball jeràrquicament superiors a les dels seus progenitors

D'altra banda, també es demostra que les persones titulades que tenen les posicions ocupacionals més altes provenen de famílies d'origen molt divers i en proporcions similars per a cadascun dels estrats socials dels progenitors. Ara bé, la probabilitat d'ocupar millors llocs de treball és més elevada si els pares o mares realitzen tasques de direcció. Així, l'enquesta constata que el 44% dels fills i filles de directius ocupen tasques de direcció.

Els resultats permeten concloure que l'origen familiar té una escassa influència en l'ocupació de la població graduada, en el seu accés a la universitat i en el seu rendiment acadèmic. L'informe rebut així l'opinió, força estesa en l'ideari col·lectiu, que les universitats tendeixen a reproduir les diferències derivades de l'origen social, i revela, ben al contrari, que l'ensenyament superior ha jugat un paper més aviat d'ascensor social.

Les universitats no tan sols no reproduïxen les diferències d'origen social, sinó que juguen un paper d'ascensor social

LA INSERCIÓ LABORAL DE LA POBLACIÓ GRADUADA: RESULTATS DE L'ENQUESTA

Les dades que es presenten a continuació corresponen fonamentalment a l'enquesta d'inserció laboral del 2008, en què, a banda de les set universitats públiques catalanes, van participar per primera vegada la Universitat de Vic i la Universitat Oberta de Catalunya.

QUINA ÉS LA TAXA D'OCUPACIÓ?

L'estudi desmenteix el tòpic que la universitat s'ha convertit en una fàbrica de persones aturades: tres anys després d'haver acabat els estudis, el 93% de la població graduada treballa, una taxa 3 punts superior respecte de la del 2005 i la del 2001. La variació entre àmbits disciplinaris no supera els 6 punts i oscil·la entre el 95% a Ciències de la Salut i l'àrea Tècnica i el 89% a Humanitats. L'atur afecta el 3% del col·lectiu (el 6% a Humanitats i el 2% a Ciències de la Salut i l'àrea Tècnica).

	2001	2005	2008
Ocupades	90,2%	90,2 %	93,5%
Aturades	8,1%	4,8%	3,1%
Inactives	1,7%	5,0%	3,4%

TAULA 6. PERSONES OCUPADES, ATURADES I INACTIVES EN ELS TRES ESTUDIS D'INSERCIÓ LABORAL CONJUNTS DE LES UNIVERSITATS CATALANES

▶

.....

Els resultats desmenteixen la creença que la universitat és una fàbrica d'aturats: nou de cada deu persones graduades treballen al cap de tres anys

TREBALLEN AL SECTOR PÚBLIC O AL PRIVAT?

Si bé el 64% de les persones ocupades treballen en l'àmbit privat, la contractació en l'àmbit públic ha augmentat 6 punts respecte de les dades del 2005. En relació amb aquesta enquesta anterior, els dos àmbits que han vist incrementat significativament el percentatge d'ocupació són l'educació i la sanitat.

QUIN TIPUS DE CONTRACTE TENEN?

El 59% de la població graduada té un contracte fix, un percentatge que fa tres anys era del 53%. Les persones ocupades amb contracte temporal representen el 30%. La situació contractual és més estable en el cas de qui treballa a jornada completa (el 88%), amb un 64% de contractes fixos davant d'un 29% de temporals. Per contra, entre les persones graduades que treballen a temps parcial, hi ha un 36% de contractes fixos i un 52% de temporals.

Per àrees, l'àrea Tècnica és la que mostra una situació laboral més estable (66% de contractes fixos), mentre que Humanitats és la que té menys contractes fixos (46%).

QUANT GUANYEN?

Gairebé el 40% de la població graduada ocupada a temps complet guanyava el 2008, tres anys després d'obtenir el títol, més de 24.000 euros anuals bruts i només el 17% percebia menys de 15.000 euros. El fenomen del mileurisme està associat, en la majoria de casos, a jornades a temps parcial.

Els salaris més elevats es registren a l'àrea Tècnica. El 65% de les persones titulades en aquest àmbit ingressen més de 2.000 euros mensuals bruts, mentre que en l'àmbit d'Humanitats, on hi ha la mitjana de retribucions més baixa, només una cinquena part dels graduats (20%) percep aquests salaris.

	n	Humanitats	Ciències Socials	Ciències Experimentals	Ciències de la Salut	Tècnica	Total
Mileuristes (entre 9.000 i 15.000 euros anuals)	1.632	31,6%	18,5%	17,3%	20,5%	4,9%	16,8%
Dosmieuristes (entre 15.000 i 24.000 euros anuals)	4.350	48,2%	52,3%	47,6%	39,6%	29,9%	44,7%
Més de dosmieuristes (més de 24.000 euros anuals)	3.755	20,1%	29,2%	35,1%	39,8%	65,2%	38,6%

TAULA 7. GUANYES ANUALS BRUTS PER ÀREES

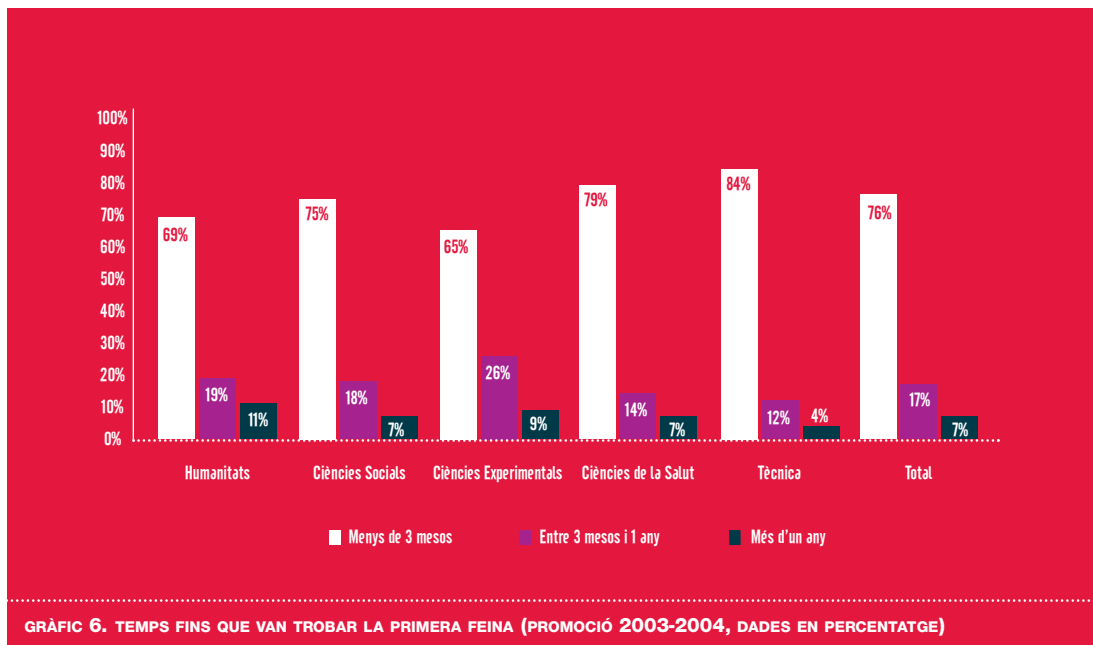

Els salaris més elevats es registren a l'àrea Tècnica, mentre que Humanitats concentra les retribucions més baixes

QUANT VAN TRIGAR A TROBAR FEINA?

El 40% de la població graduada ja tenia una feina, a temps complet o parcial, dos anys abans d'acabar els estudis, percentatge que oscil·la entre el 49% de l'àrea Tècnica i el 29% de Ciències Experimentals. El 76% del col·lectiu ja estava inserit tres mesos després de finalitzar els estudis, mentre que el percentatge de qui va trigar més d'un any a tenir el seu primer lloc de treball és del 7%.

La principal via d'inserció són els contactes personals (34%), mentre que Internet ja apareix com la segona via d'inserció laboral, amb el 13% de persones titulades que troben feina a través de la xarxa. El mitjà que més ha disminuït els últims anys són els anuncis de premsa (8%), mentre que els serveis universitaris i les pràctiques externes es consoliden com les altres dues vies d'inserció més significatives, amb el 10% i el 10,4%, respectivament.

.....
**Set de cada deu persones
graduades troben feina
en menys de tres mesos
després d'haver finalitzat
els estudis**

ESTUDIAVEN I TREBALLAVEN?

La compaginació d'estudis i feina continua sent predominant: el 59% de la població graduada va treballar mentre estudiava. El 64% de qui va treballar els dos últims anys de carrera ja ho va fer en feines relacionades amb els estudis que estava cursant. Ciències Experimentals és l'àrea en què l'alumnat va optar menys per combinar estudis i feina, tenint en compte que el 62% del col·lectiu eren estudiants a temps complet, i, per tant, majoritàriament no van tenir contacte amb el món laboral fins que no van acabar els estudis.

El 15% de la població graduada ja estava inserida a temps complet de manera adequada (disposava d'una feina a temps complet relacionada amb els estudis cursats) els dos últims anys de carrera, percentatge que oscil·la entre el 21% de l'àrea Tècnica i el 7% d'Humanitats i Ciències Experimentals.

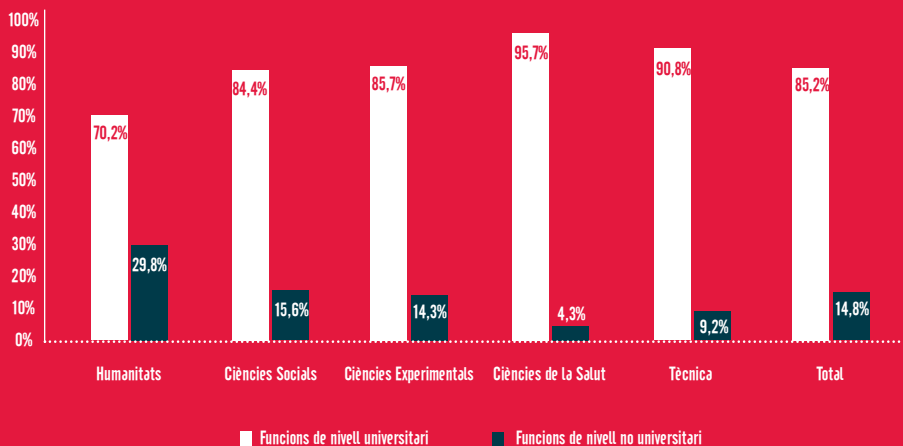
.....
**La compaginació
d'estudis i feina continua
sent predominant: sis de
cada deu persones
graduades van treballar
mentre estudiaven**

TREBALLEN DEL QUE HAN ESTUDIAT?

Al 82% de les persones ocupades se'ls va exigir la titulació universitària (fos específica o no) per accedir al lloc de treball, un índex que supera en 7,5 punts el de l'enquesta del 2005. El 85% de la població graduada, segons l'última enquesta, desenvolupa funcions de nivell universitari, independentment que el títol fos un requisit d'accés o no. Del 17% de persones titulades a les quals no es va requerir el títol en l'accés, el 6% desenvolupa funcions universitàries.

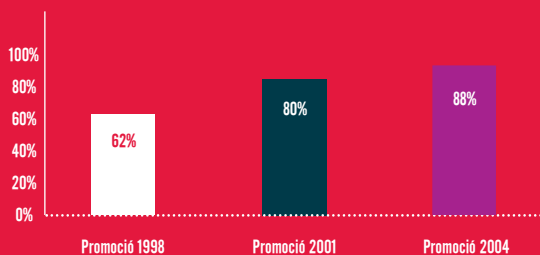
D'altra banda, l'adequació de la inserció de la població graduada universitària ha millorat, des de l'any 2001, en els àmbits de Ciències Socials, Humanitats i Ciències Experimentals.

En analitzar com ha evolucionat aquesta adequació durant l'última dècada, s'observa que cada cop més les persones graduades tenen una ocupació pròpia de la titulació cursada, un percentatge que ha crescut des del 79% fins al 85% en les tres promocions analitzades si es compara el percentatge de qui realitza funcions universitàries. Si la comparació es fa en termes de màxima adequació (funcions associades a la titulació específica), l'increment registrat durant el mateix període (2001-2008) és del 52% al 62%.

GRÀFIC 7. ADEQUACIÓ DE LES FEINES A LA TITULACIÓ UNIVERSITÀRIA (PROMOCIÓ 2003-2004, DADES EN PERCENTATGE)

►
 Sis de cada deu titulats
 tenen una ocupació
 relacionada amb el que
 han estudiat

GRÀFIC 8. EVOLUCIÓ DE L'ADEQUACIÓ DE LA FORMACIÓ DE LA POBLACIÓ GRADUADA A LA FEINA QUE DESENVOLUPEN (1998, 2001 I 2004)

Val a dir, però, que la inserció està fortament vinculada a la tipologia dels estudis cursats; així, l'adequació és molt més alta en estudis professionalitzadors, com els que majoritàriament s'inclouen en l'àmbit de Ciències de la Salut, seguit del de Ciències Experimentals. En el cas de Ciències de la Salut aquesta situació s'explica, en gran part, per l'existència de marcs normatius que regulen l'entrada als llocs de treball.

Per contra, a Ciències Socials i, sobretot, a Humanitats, on es concentren els estudis de tipus més generalista, es registren comparativament els percentatges més alts de persones graduades ocupades en feines per a les quals no es requereix un títol universitari i on no desenvolupen funcions pròpies de la titulació.

SATISFACCIÓ AMB LA FEINA?

Les persones enquestades valoren amb un notable (5,47 en una escala d'1 a 7)² la satisfacció general amb la feina actual. El contingut de la feina és el que destaquen com a més satisfactori, mentre que en l'altre extrem el que es valora més negativament és la utilitat dels coneixements.

En les titulacions de Ciències Socials i de Ciències de la Salut és on es dona una satisfacció més alta amb la feina actual i el seu contingut. En les Ciències Socials es manifesta una satisfacció més gran amb les perspectives de millora i el nivell de retribució, mentre que en les Ciències de la Salut es destaca més positivament la utilitat dels coneixements.

.....
² Si bé per raons tècniques l'escala emprada és de l'1 al 7, és fàcil la seva conversió en valors més usuals acadèmicament. Així, per transformar-ho a una escala de 0 a 10, n'hi ha prou a aplicar la fórmula $[(x-1)/6] * 10$.

La població graduada d'Humanitats, de Ciències Experimentals i de l'àrea Tècnica té una visió més crítica, sobretot a Humanitats, que presenta les mitjanes més baixes de satisfacció amb les perspectives de millora, el nivell de retribució i la utilitat dels coneixements.

COM VALOREN LA FORMACIÓ REBUDA?

Les cinc competències que la població graduada considera més necessàries per desenvolupar la feina són la solució de problemes, el treball en equip, la presa de decisions, el pensament crític i la informàtica.

Les persones enquestades valoren el nivell de formació teòrica rebut amb un bé i el nivell de formació pràctica amb un suficient just. Les cinc competències que presenten els dèficits més importants són els idiomes, la informàtica, la presa de decisions, la solució de problemes i el lideratge (cal precisar, però, que les promocions analitzades van cursar ensenyaments pre-Bolonya, en què el treball per competències no estava tan desenvolupat). Dues d'aquestes competències (la presa de decisions i la solució de problemes) figuren entre les que es valoren com a més necessàries.

.....
◀
Els idiomes, la informàtica i la presa de decisions són les competències considerades més deficitàries

GRÀFIC 9. PERCEPCIÓ DE LA POBLACIÓ GRADUADA SOBRE QUINES COMPETÈNCIES SÓN DE MÉS UTILITAT PER AL LLOC DE TREBALL (PROMOCIÓ 2003-2004, ESCALA DE 0 A 10)

D'altra banda, es constata que la valoració de la utilitat de la formació rebuda és diferent segons l'estatus ocupacional assolit. Globalment, les persones graduades amb feines més qualificades són les qui admeten més dèficits en les competències adquirides.

TORNARIEN A FER LA MATEIXA CARRERA?

El 74% de la població graduada tornaria a triar la mateixa carrera si hagués de començar de nou, un percentatge que supera en 3 punts el de l'enquesta del 2005. Aquesta millora es considera lògica si es té en compte que la inserció laboral és més positiva en l'edició del 2008. Per àmbits, el percentatge de qui repetiria la carrera oscilla entre el 71% d'Humanitats i el 80% de Ciències de la Salut.

Pel que fa a la intenció de repetir universitat, el 86% afirma que tornaria a triar la mateixa universitat si hagués de començar de nou.

SEGUEIXEN ESTUDIANT DESPRÉS DE GRADUAR-SE?

Tres quartes parts de la població graduada ha continuat millorant la seva formació després d'obtenir el títol. La majoria de persones titulades que continuen estudiant opten per cursar un màster (26%) o bé per realitzar cursos especialitzats (21%). El 13% cursa una llicenciatura o una enginyeria i el 6%, un doctorat. Qui ha optat per estudiar idiomes, informàtica o altres temàtiques de caire instrumental representa el 7%.

El 74% de la població graduada triaria la mateixa carrera si hagués de començar de nou i el 86% escolliria la mateixa universitat

	No	Sí, cursos especialitzats	Sí, una llicenciatura	Sí, un postgrau o màster	Sí, doctorat	Sí, altres	Total
Humanitats	22,0%	19,4%	11,8%	26,1%	11,5%	9,2%	100%
Ciències Socials	26,9%	22,2%	16,4%	24,2%	2,4%	8,0%	100%
Ciències Experimentals	21,1%	17,9%	7,3%	27,2%	22,4%	4,1%	100%
Ciències de la Salut	16,3%	28,5%	4,7%	36,5%	9,5%	4,5%	100%
Tècnica	33,8%	19,2%	14,0%	22,5%	4,8%	5,8%	100%
TOTAL	26,2%	21,4%	13,2%	25,6%	6,5%	7,0%	100%

TAULA 8. CONTINUACIÓ DELS ESTUDIS

L'àrea Tècnica és l'àmbit en què les persones titulades són menys propenses a continuar la formació. Així, un terç del col·lectiu d'Arquitectura i Enginyeria no havia realitzat cap tipus de formació tres anys després de la graduació, cosa que podria ser deguda tant al fet que la durada dels estudis és superior a la de les altres àrees com al fet que la inserció és més adequada que en altres àmbits.

QUINA ÉS LA SEVA EXPERIÈNCIA DE MOBILITAT?

Una tercera part de les persones graduades han tingut alguna experiència de mobilitat, repartida de manera similar entre mobilitat durant els estudis i per motius laborals. Pel que fa a la mobilitat durant els estudis, el percentatge gairebé no ha augmentat respecte de l'enquesta del 2005.

Per àrees, Ciències Socials és la que presenta un índex de mobilitat inferior (25%) i l'àrea Tècnica la que registra el percentatge més elevat (42%).

Tres quartes parts de la població graduada continua estudiant un cop acabats els estudis

LA INSERCIÓ LABORAL DE LES DONES

L'anàlisi aprofundida sobre la qualitat de la inserció de les dones tres anys després de la graduació, a partir dels resultats de l'enquesta del 2008, permet constatar que no hi ha diferències significatives de gènere entre les persones graduades que han cursat una mateixa titulació i que, quan es produeixen, no són sistemàticament negatives per a les dones. Cal tenir present, no obstant això, que l'enquesta es produeix en un moment molt proper a la finalització dels estudis, quan probablement fenòmens com el sostre de vidre o la discriminació salarial encara no han tingut temps d'aparèixer.

Així, en gairebé tots els indicadors seleccionats per establir la comparativa (taxa d'ocupació, atur, inactivitat per motius familiars, estabilitat laboral, contractació temporal, ocupació en càrrecs de gestió, retribució, adequació a funcions universitàries i treball a temps parcial), es posa de manifest que la variable que explica millor la qualitat de la inserció en aquest curt període és la titulació cursada i no pas el gènere.

L'any 2008, en el moment de l'enquesta, el 93% de les dones estaven ocupades davant del 94% dels homes, i la taxa d'atur era la mateixa en tots dos col·lectius, el 3%. En tots dos casos, però, aquests percentatges varien substancialment segons la tipologia de les carreres. Dit d'una altra manera: hi ha una diferència més gran entre la taxa d'atur més baixa entre les dones (a Física i Matemàtiques, del 0%) i la més elevada (a Filosofia i Humanitats, del 7%) que entre les taxes d'atur d'homes i dones, on la diferència més elevada, de 4 punts, es registra a la titulació de Química.

Pel que fa a l'estabilitat en el lloc de treball, el 56% de graduades tenien contractes fixos tres anys després de finalitzar els estudis davant del 62% de graduats, però novament la radiografia per subàmbits permet constatar que l'estabilitat té molt més a veure amb l'ensenyament cursat que amb el gènere.

En el col·lectiu femení hi ha un 32% de contractes fixos a Belles Arts davant del 83% a Economia i ADE, mentre que dins d'una ma-

►
.....
La variable que explica millor la qualitat de la inserció en aquest curt període és la titulació cursada i no pas el gènere

teixa titulació es troben diferències per gènere en percentatges més baixos, del 20% com a màxim, i, en alguns casos, a favor d'una estabilitat més gran per a les dones, per exemple a l'àrea de Farmàcia i de Ciència i Tecnologia dels Aliments.

D'altra banda, tot i que és inferior el percentatge de dones que ocupen càrrecs de gestió (el 27% davant del 40% d'homes), les diferències en aquest cas estan molt influïdes per la diferent distribució de tots dos col·lectius en les titulacions universitàries.

En les carreres de l'àmbit de la construcció, com ara Arquitectura i Enginyeria Civil, i les econòmicojurídiques, tradicionalment cursades per homes, és on hi ha una probabilitat més gran de desenvolupar càrrecs de gestió. Per contra, els estudis amb més sortides al món de l'educació i en determinades àrees de Ciències de la Salut, on hi ha un percentatge més elevat de dones, les oportunitats d'ocupar aquests càrrecs són més petites.

	Humanitats		Ciències Socials		Ciències de la Salut		Ciències Experimentals		Tècnica		TOTAL	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Homes	20,1	1.149	30,0	3.890	18,5	1.043	22,4	589	40,4	732	27,3	7.403
Dones	24,1	526	41,3	1.537	22,5	243	23,5	388	47,8	2.015	39,7	4.709

TAULA 9. OCUPACIÓ EN CÀRRECS DE GESTIÓ

No hi ha diferències significatives en la qualitat de la inserció entre homes i dones que han cursat una mateixa titulació

LA POBLACIÓ GRADUADA DE L'ÀMBIT D'HUMANITATS

Partint de la constatació que els tres estudis d'inserció laboral de la població graduada mostren que la situació de les persones titulades de l'àmbit d'Humanitats és clarament desfavorable respecte de les de la resta d'àmbits disciplinaris, l'any 2008 es va dur a terme un estudi específic per esbrinar la qualitat de la inserció d'aquest col·lectiu sis anys després d'haver obtingut el títol. L'objectiu era conèixer si, passat aquest període de temps, aconseguien igualar la població titulada de la resta d'àrees, és a dir, si necessitaven més temps per obtenir una bona inserció.

COM HA EVOLUCIONAT LA QUALITAT DE LA INSERCIÓ AL CAP DE TRES ANYS (2005-2008)?

Millora la situació laboral?

La comparació de la situació laboral de les persones graduades que el 2005 es trobaven en una situació d'inadequació (treballaven o havien treballat d'una manera consistent després dels estudis però desenvolupaven funcions que no eren pròpies de nivell universitari) amb la seva realitat tres anys després, revela que la majoria de les qui estaven ocupades (el 93%) segueixen en situació d'ocupació.

D'altra banda, s'observa un progrés entre el col·lectiu que estava en situació d'atur o d'inactivitat: el 94% de les persones aturades i el 71% de les inactives el 2005 milloren la seva situació al cap de tres anys en trobar una feina. El percentatge restant continua en la seva situació anterior.

Situació laboral el 2005 - % (n)	2008		
	Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Ocupació	-	93,4% (285)	6,6% (20)
Atur	94,3% (33)	5,8% (2)	-
Inactivitat	71,4% (20)	28,5% (8)	-

TAULA 10. SITUACIÓ LABORAL: PROGRÉS, ESTABILITAT I DETERIORAMENT EL 2008³

Hi ha una adequació més gran al lloc de treball?

La situació del 2008 és força més positiva que la del 2005 pel que fa al tipus de funcions que es desenvolupen en el lloc de treball: gairebé la meitat de les persones titulades han progressat (46%), tot i que encara hi ha un 53% que continua en les mateixes condicions d'inadequació.

Adequació el 2005 - % (n)	2008		
	Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Titulació universitària, funcions no pròpies	63,6% (35)	5,5% (3)	30,9% (17)
Cap titulació, funcions no universitàries	43,4% (132)	56,6% (172)	-
Funcions no universitàries	46,5% (167)	53,5% (192)	-

TAULA 11. ADEQUACIÓ AL LLOC DE TREBALL: PROGRÉS, ESTABILITAT I DETERIORAMENT

³ Progrés: si la situació laboral passada era d'atur o d'inactivitat i en l'actualitat és d'ocupació.

Estabilitat: si presenten la mateixa situació del passat. També s'hi han integrat els qui estaven aturats o inactius i NO arriben a la situació d'ocupació.

Deteriorament: si la situació laboral passada era d'ocupació i en l'actualitat és d'atur o d'inactivitat.

Cinc de cada deu persones graduades d'Humanitats milloren la situació d'adequació al lloc de treball al cap de tres anys

Hi ha dos factors que influeixen de manera determinant en la millora de l'adequació al lloc de treball entre la població graduada que el 2004 presentava una situació d'inadequació: que es produeixi un canvi de funcions dins del mateix lloc de treball o bé que hi hagi un canvi de lloc de treball. S'ha de donar, per tant, mobilitat en un dels dos sentits perquè es produeixi aquest progrés.

D'altra banda, el fet que la titulació universitària hagi estat un requisit a l'hora d'obtenir el lloc de treball (tot i que inicialment no impliqués desenvolupar funcions de nivell universitari) sembla que incrementa la possibilitat d'acabar desenvolupant tasques pròpies d'una titulació superior.

Igualment, si per accedir a la feina es va exigir la titulació específica de l'àmbit d'Humanitats o una altra titulació universitària i les funcions realitzades ja eren pròpies de nivell universitari, probablement tres anys després es tindrà una màxima adequació al lloc de treball.

COM HA EVOLUCIONAT LA QUALITAT DE LA INSERCIÓ AL CAP DE SIS ANYS (2001-2008)?

Millora la situació laboral?

Si es comparen els resultats de les persones graduades d'Humanitats sis anys després de l'obtenció del títol amb els de la resta d'àmbits al cap de tres anys, s'observa que, mentre que les de l'àmbit de Ciències Socials, de Ciències de la Salut i de l'àrea Tècnica tres anys després de la graduació assolixen una taxa d'ocupació del 91% el 2005 i del 94% el 2008, les d'Humanitats necessiten un total de sis anys per igualar aquest resultat, amb el 96%.

Guanyen estabilitat?

El fet de pertànyer a l'àmbit d'Humanitats penalitza també el tipus de contracte. Així, si bé sis anys després de l'obtenció del títol aquest col·lectiu aconsegueix millorar la taxa de contractes fixos, en relació amb els altres àmbits continua presentant un índex d'estabilitat més baix i de temporalitat més gran.

Hi ha una adequació més gran al lloc de treball?

Sis anys després d'haver acabat els estudis, la població graduada d'Humanitats es troba en una millor situació d'adequació de les feines que desenvolupa a la titulació cursada, tot i que aquest àmbit continua sent el que presenta una pitjor adequació al lloc de treball.

Cobren més?

Finalment, l'estudi constata un progrés important pel que fa a la retribució de la població titulada d'Humanitats sis anys després de la graduació. Així, la proporció de persones graduades d'aquesta àrea que acredita guanys superiors als dos mil euros mensuals se situa en el mateix nivell que la de les que es van graduar en els àmbits de Ciències Socials i Ciències Experimentals.

.....

Les persones titulades d'Humanitats necessiten sis anys per igualar la seva situació laboral a la de la resta d'àmbits

**LA POBLACIÓ
DOCTORADA
A CATALUNYA**

LA POBLACIÓ DOCTORADA A CATALUNYA

1

RESULTATS DE L'ENQUESTA

L'any 2008, coincidint amb la tercera edició de l'estudi d'inserció laboral de la població graduada, es va analitzar per primer cop la inserció laboral de la població amb estudis de doctorat de les universitats públiques catalanes. El doctorat és un títol de recerca que té per objectiu la preparació de futur personal investigador i acadèmic. Inclou un període de formació, que correspon als dos primers cursos, i un període de recerca, centrat en l'elaboració i la defensa de la tesi. Globalment, els programes de doctorat tenen una durada mitjana de sis a set anys.

D'acord amb el mateix criteri utilitzat en les enquestes a la població graduada, l'estudi es va centrar en les promocions que haguessin obtingut el títol tres o quatre anys abans d'haver fet l'enquesta (és a dir, el 2003 i el 2004), un temps considerat raonable perquè poguessin aconseguir una feina adequada a la seva formació.

POBLACIÓ I MOSTRA

En l'estudi es van enquestar 934 persones amb estudis de doctorat d'una població de 1.661 que van obtenir el títol en una universitat pública catalana, el 58% del total.

▶
.....
El doctorat és un títol de recerca que té per objectiu la preparació de futur personal investigador i acadèmic

EL SEU PERFIL

Tres quartes parts d'aquestes persones han fet el doctorat a la mateixa universitat on van obtenir el títol d'accés. Una primera dada a destacar és que la distribució del col·lectiu per àmbits disciplinaris no es correspon amb la de les titulacions. Així, mentre que la població graduada de primer i segon cicle de Ciències Socials representa el 45% del total, només el 25% dels títols de doctorat pertanyen a aquest àmbit.

En canvi, Ciències Experimentals aplega el 32% de la població doctorada davant del 8% de les graduacions, i Ciències de la Salut representa el 25% de les persones doctorades davant del 10% de les graduades. La distribució per àrees de coneixement és, per tant, molt més equilibrada que la de titulacions de primer i segon cicle.

Un altre tret diferencial en relació amb la situació de la població graduada és el que fa referència a la distribució per gènere: mentre que les dones són majoria entre la població que es va graduar el curs 2003-2004 (representen el 60% del col·lectiu), aquest percentatge baixa al 44% en formació de doctorat el mateix curs.

El 22% de les persones que van obtenir el títol de doctorat durant aquests anys són estrangeres, un percentatge que permet fer una aproximació per valorar la capacitat d'atracció del sistema universitari català a l'exterior. El 70% d'aquestes persones provenen d'Amèrica, el 99% de les quals de l'Amèrica del Sud i l'Amèrica Central.

Mèxic, el Brasil, Xile, Colòmbia, Veneçuela, l'Argentina, Itàlia, Portugal, el Marroc i França són, per aquest ordre, els deu països que exporten més estudiants a Catalunya. En conjunt, aquests països representen el 69% de les persones estrangeres que van obtenir el títol a Catalunya els anys 2003 i 2004.

	Població	%
Amèrica	338	69,8
Amèrica del Sud 213 (63)		
Amèrica Central i Carib 122 (36,1)		
Amèrica del Nord 3 (1)		
Àfrica	30	6,2
Àsia	13	2,7
Europa	81	16,7
Estranger (sense informació de nacionalitat)	22	4,5
TOTAL ESTRANGERS	484	100
Espanya	1.710	
TOTAL	2.194	

TAULA 12. NACIONALITAT DE LA POBLACIÓ GRADUADA ESTRANGERA

Si bé la majoria de les persones graduades són dones, hi ha un percentatge més elevat d'homes que ha obtingut el títol de doctorat

El 22% de les persones que obtenen el títol de doctorat són estrangers, la majoria provinent de l'Amèrica del Sud i l'Amèrica Central

QUINA ÉS LA TAXA D'OCUPACIÓ?

El 97% de les persones treballen tres anys després d'haver obtingut el títol de doctorat, una taxa que oscil·la entre el 99% de Ciències Socials i l'àrea Tècnica i el 95% de Ciències Experimentals. El percentatge de població doctorada ocupada el 2008 supera en 3,5 punts el de població graduada del mateix any. Aquest nivell d'inserció més alt, però, no està necessàriament vinculat a l'acreditació d'una titulació més elevada, sinó, en bona part, al fet que les persones doctorades tenen una trajectòria professional més llarga.

ON TREBALLEN?

El 38% de la població catalana amb estudis de doctorat treballen a la universitat, un percentatge que s'eleva fins al 58% en l'àmbit de Ciències Socials i que en el cas de Ciències de la Salut es redueix al 18%. El 19% del col·lectiu està ocupat en centres de recerca (la taxa oscil·la entre el 32% de Ciències Experimentals i el 4% de Ciències Socials). Finalment, el percentatge majoritari (43%) treballa en empreses o altres institucions. Aquest índex arriba fins al 64% en l'àmbit de Ciències de la Salut (probablement perquè una bona part d'aquestes persones desenvolupen la seva feina en hospitals i centres mèdics), davant del 30% de l'àrea Tècnica.

Quatre de cada deu persones amb el títol de doctorat treballen en empreses o altres institucions

TREBALLEN AL SECTOR PÚBLIC O PRIVAT?

El 70% de la població amb estudis de doctorat treballa en l'àmbit públic, una dada que es justifica pel fet que un elevat nombre duu a terme la seva tasca a la universitat o en centres de recerca. Així, el 91% de qui treballa a la universitat ho fa a la universitat pública i el 80% del col·lectiu ocupat en centres de recerca ho fa en centres o instituts públics. Per contra, només el 44% de qui treballa en empreses o altres institucions ho fa en l'àmbit públic. Les dades revelen igualment que la recerca a Catalunya es dona bàsicament en l'àmbit públic, ja sigui en universitats o en centres de recerca.

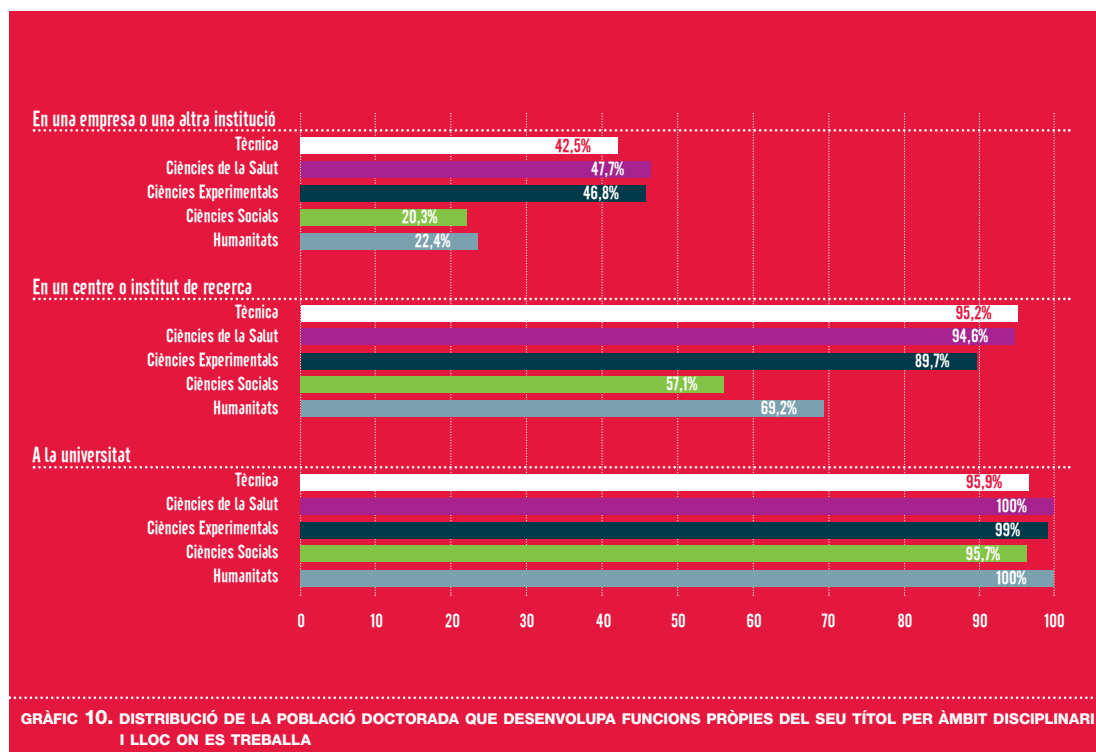
DESENVOLUPEN TASQUES UNIVERSITÀRIES?

Disposar del títol de doctorat només és un requisit d'accés a la feina per a poc més d'un terç de la població catalana amb aquests estudis. Aquest percentatge assoleix el valor més alt a Ciències Experimentals (52%) i es redueix al 22% a Ciències Socials. D'altra banda, l'exigència del títol depèn en gran mesura del lloc on es treballa. Així, s'exigeix en el 60% dels casos a les persones que treballen en centres de recerca, però només al 14% de les qui ho fan en empreses.

Si bé només al 32% de la població doctorada se li ha exigít el títol i desenvolupa funcions pròpies d'una persona amb aquests estudis, fins al 97% duu a terme tasques universitàries, un percentatge força més elevat que el de la població titulada de primer i segon cicle, que se situa en el 85%.

Novament, el lloc de treball també és determinant pel que fa al grau d'adequació de les funcions que s'acaben realitzant: hi ha fins a un 55% de persones doctorades que treballen en un centre o institut de recerca a les quals s'ha exigít el títol de doctorat i que desenvolupen funcions d'aquest títol, mentre que en l'àmbit de l'empresa aquest percentatge es redueix al 10%.

Les persones doctorades presenten una inserció més sòlida que les graduades, atès que acrediten una trajectòria professional més llarga

Només al 32% de la població doctorada se li ha exigít el títol en el lloc de treball, si bé el 97% desenvolupa funcions universitàries

QUIN TIPUS DE CONTRACTE TENEN?

A diferència del que s'observa en altres indicadors relacionats amb la situació laboral, les persones amb títol de doctorat no gaudeixen a priori de més estabilitat en el lloc de treball que les titulades universitàries: n'hi ha un 61% de fixos davant d'un 60% en el cas dels titulats. No obstant això, es tracta de dades enganyoses, sobretot pel que fa al col·lectiu doctorat que treballa a la universitat, ja que, si bé un cop obtingut el títol la via contractual és la de professorat lector (un contracte que té una durada de quatre anys), també és cert que es tracta d'un col·lectiu que molt probablement assolirà una plaça estable de professorat agregat o titular un cop superades les proves corresponents.

D'altra banda, l'estabilitat contractual tampoc no va associada necessàriament a una inserció laboral de més qualitat. Ciències Experimentals, per exemple, és l'àmbit amb un índex de temporalitat més elevat, però també és l'àrea en què hi ha un percentatge més alt de persones doctorades que desenvolupen funcions pròpies del seu títol. Per contra, a Ciències Socials registren una estabilitat més elevada, però és més baix el percentatge de les qui duen a terme tasques pròpies del seu títol.

Per àrees, les qui presenten una situació laboral més estable són les de Ciències de la Salut, l'àrea Tècnica i Ciències Socials, mentre que l'índex més elevat de temporalitat es concentra a Ciències Experimentals i Humanitats.

QUANT GUANYEN?

El 78% de les persones amb el títol de doctorat que treballen a temps complet (el 93% de la mostra) guanyen més de 24.000 euros anuals i només el 4% en percepció menys de 15.000. La moda d'ingressos (30%) es troba en el rang d'entre 30.000 i 40.000 euros anuals. L'11% del col·lectiu guanya més de 50.000 euros l'any, un percentatge que s'eleva fins al 23% en l'àmbit de Ciències de la Salut i que només afecta el 2% de la població doctorada enquestada de l'àmbit d'Humanitats.

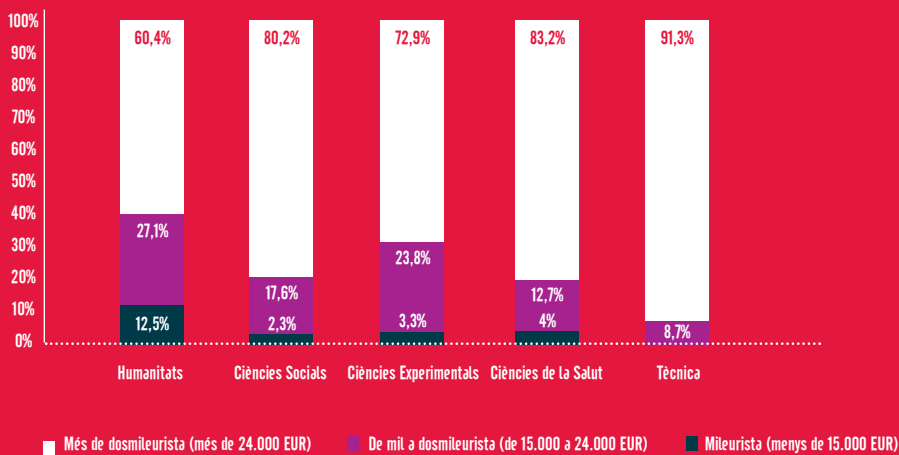
Si es comparen aquestes dades amb els guanys de la població titulada, s'observa que en totes les àrees la situació de les persones amb estudis de doctorat és clarament més favorable. Cal recordar, però, que tots dos col·lectius no tan sols difereixen en el nivell de la titulació assolida, sinó també en l'edat i, per tant, molt probablement en el grau d'experiència professional.

Dins d'un mateix àmbit disciplinari, gairebé no s'aprecien diferències de guanys segons si es treballa a la universitat, en un centre de recerca o en una empresa.

◀

.....

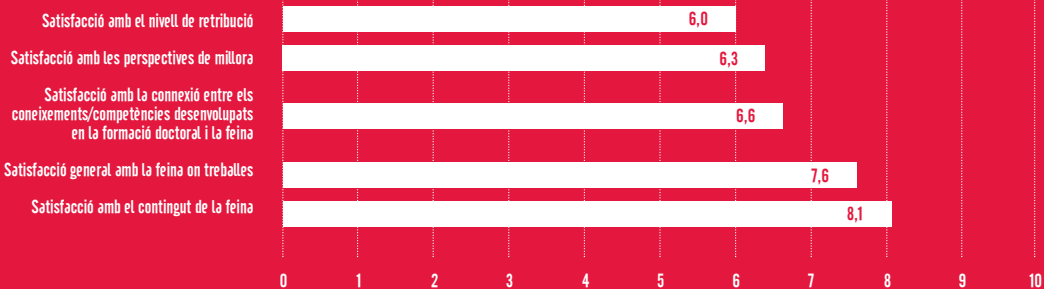
**La moda d'ingressos
(30%) es troba a la franja
d'entre 30.000 i 40.000
euros anuals**

GRÀFIC 11. GUANYS BRUTS ANUALS DE LA POBLACIÓ DOCTORADA

SATISFACCIÓ AMB LA FEINA?

Les persones amb estudis de doctorat puntuen amb un notable alt la satisfacció amb el contingut de la feina (un 8,1 en una escala de 0 a 10), valoren amb un bé alt la utilitat dels coneixements del doctorat (6,6) i amb un bé justet la satisfacció amb les perspectives de millora (6,3) i la satisfacció amb la retribució (6,0).

GRÀFIC 12. SATISFACCIÓ AMB LA FEINA ACTUAL

COM VALOREN LA FORMACIÓ REBUDA?

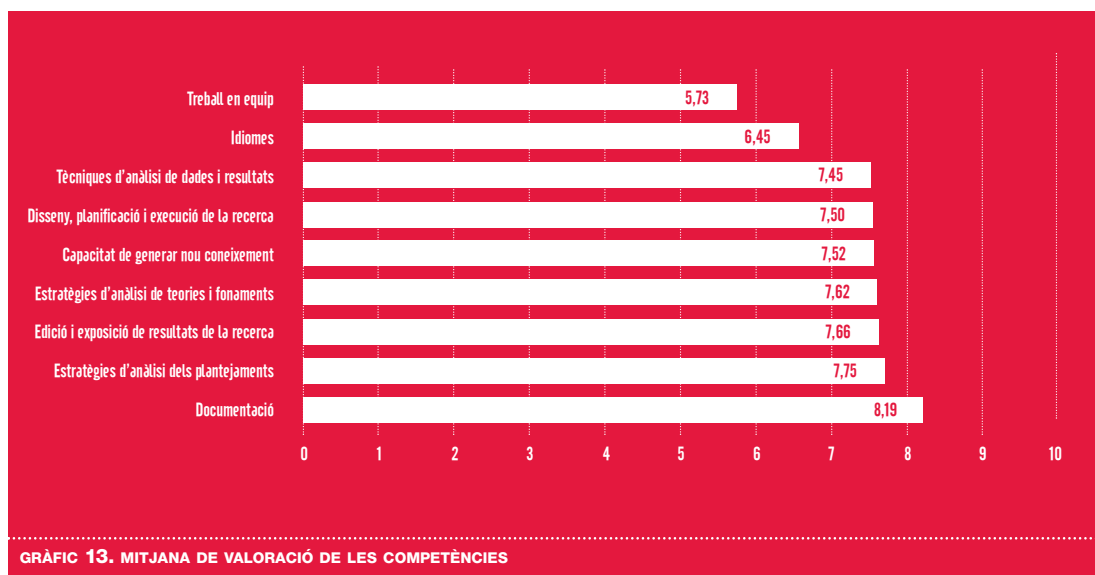
Pel que fa a la formació rebuda, el col·lectiu puntua amb un notable alt la qualitat del procés de supervisió de la tesi (7,98) i també es mostra satisfet amb la qualitat dels recursos i la seva disponibilitat, que qualifica amb un 6,49. Respecte a les classes i seminaris, novament el que es valora més és la relació amb el professorat de doctorat, amb un 6,14, i es mostren més crítics amb la rellevància de la formació que s'imparteix en aquests petits grups, que qualifiquen amb un suficient (4,99).

Es puntua amb un notable alt el procés de supervisió de la tesi i amb un suficient justet la rellevància dels seminaris i classes

COM PUNTUEN LES COMPETÈNCIES ADQUIRIDES?

Totes les competències adquirides són qualificades per les persones enquestades amb més d'un notable, excepte "treball en equip" i "idiomes", que es puntuen amb un 5,73 i un 6,45, respectivament. La competència més ben valorada, amb un 8,19, és "documentació", cosa que no resulta gens estranya si es té en compte que la tasca de documentar-se constitueix la base del treball de qualsevol investigador.

Igualment, tampoc no sorprèn que "treball en equip" sigui la competència que obté la puntuació més baixa, ja que la defensa de la tesi no deixa de ser un acte individual. No obstant això, no es considera tampoc una situació desitjable, atès que avui dia la recerca, tant en el món acadèmic com laboral, és una tasca que es duu a terme de forma col·laborativa.

GRÀFIC 13. MITJANA DE VALORACIÓ DE LES COMPETÈNCIES

QUIN IMPACTE TÉ EL TÍTOL EN LA FEINA ACTUAL?

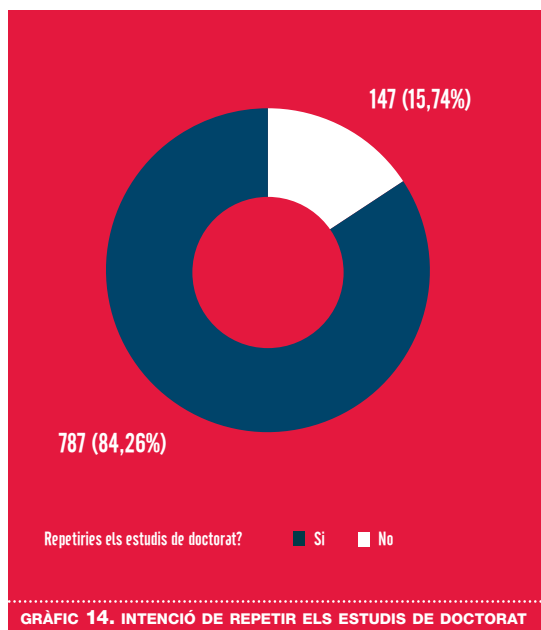
Fer un doctorat contribueix lleugerament a una millora professional (6,2 en una escala de 0 a 10), té poc impacte a l'hora d'accedir a noves feines (5,2) i encara menys a assolir un reconeixement professional més gran (4,8), tot i el llarg camí i l'esforç professional que es requereixen per obtenir el títol.

No obstant això, aquest impacte varia segons les àrees disciplinàries i, dins de cadascuna, segons el lloc on s'està treballant. Així, la repercussió que té el títol en la situació laboral del col·lectiu és més elevada si es treballa a la universitat o en un centre de recerca que si es fa en una empresa.

El doctorat contribueix lleugerament a una millora professional i té poc impacte en l'accés a noves feines

REPETIRIEN EL DOCTORAT?

El 84% de les persones doctorades afirmen que tornarien a repetir el doctorat si haguessin de començar de nou, un percentatge que supera en 10 punts la intenció de repetir carrera entre la població graduada. Pel que fa al col·lectiu doctorat, la taxa oscil·la entre el 86% de Ciències de la Salut i el 80% de Ciències Socials.

LES PROPRES ENQUESTES

LES PROPERES ENQUESTES

El 2011 AQU Catalunya durà a terme la “IV enquesta d’inserció laboral”, que correspondrà a la població graduada de la promoció del 2008, i la “II enquesta d’inserció laboral a la població doctorada”, per conèixer quina ha estat la seva inserció tres anys després de la finalització dels estudis. Aquestes noves enquestes podrien revelar alguns canvis substancials, ja que reflectiran molt probablement el moment de crisi econòmica recent.

Al mateix temps, també es farà un seguiment de la inserció de la població graduada al cap de deu anys, des d’una perspectiva de gènere, per veure si en aquest període s’aprecien diferències significatives entre homes i dones.

De forma paral·lela, es començarà a treballar en una enquesta adreçada al col·lectiu ocupador per conèixer quin és el seu grau de satisfacció amb la formació de les persones titulades universitàries. L’estudi permetrà complementar les dades revelades en les enquestes d’inserció als titulats, en el sentit que aportarà una informació valuosa sobre la qualitat i la utilitat de les competències i els coneixements, adquirits des del punt de vista de qui els dona feina.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Aquest informe s'ha elaborat prenent com a referència els documents següents:

AQU CATALUNYA. *Estudi d'inserció laboral dels graduats d'Humanitats de les universitats públiques catalanes. Seguiment al cap de sis anys*. Barcelona: AQU Catalunya, 2010. [En línia]. Disponible a: <http://www.aqu.cat/doc/doc_25842941_1.pdf> (consulta: 27 de maig de 2010).

AQU CATALUNYA. *La inserció laboral dels doctors de les universitats catalanes*. Barcelona: AQU Catalunya, 2008. [En línia]. Disponible a: <http://www.aqu.cat/doc/doc_13867471_1.pdf> (consulta: 27 de maig de 2010).

AQU CATALUNYA. *Tercer estudi d'inserció laboral dels graduats de les universitats catalanes. Primera valoració dels resultats*. Barcelona: AQU Catalunya, 2008. [En línia]. Disponible a: <http://www.aqu.cat/doc/doc_24300564_1.pdf> (consulta: 27 de maig de 2010).

BARÀ, J. (coord.). *Gènere i inserció laboral del col·lectiu universitari*. Barcelona: AQU Catalunya, 2010. [En línia]. Disponible a: <http://www.aqu.cat/doc/doc_45985868_1.pdf> (consulta: 27 de maig de 2010). [ISBN: 978-84-693-0529-4].

COROMINAS, E.; SAURINA, C.; VILLAR, E. *Adequació de la formació universitària al mercat de treball. Anàlisi de tres cohorts de graduats a Catalunya*. Barcelona: AQU Catalunya, 2010. [En línia]. Disponible a: <http://www.aqu.cat/doc/doc_88133957_1.pdf> (consulta: 27 de maig de 2010). [ISBN: 978-84-693-0022-0].

PLANAS, J.; FACHELLI, S. *Les universitats catalanes, factor d'equitat i de mobilitat professional. Una anàlisi sobre les relacions entre l'estatus familiar, el bagatge acadèmic i la inserció professional l'any 2008 dels titulats l'any 2004 a les universitats catalanes*. Barcelona: AQU Catalunya, 2010. [En línia]. Disponible a: <http://www.aqu.cat/doc/doc_76034900_1.pdf> (consulta: 27 de maig de 2010). [ISBN: 978-84-693-0024-46].

Tots aquests estudis es poden consultar amb més detall al web d'AQU Catalunya (www.aqu.cat). A l'apartat "Inserció", a banda dels informes esmentats, s'hi poden trobar també els resultats de l'última enquesta d'inserció a la població graduada desglossats per ensenyament i universitat, i també els de les enquestes realitzades el 2005 i el 2001.

Al web d'AQU Catalunya estan disponibles els resultats de les enquestes i els estudis que formen part d'aquesta publicació

.....
Via Laietana 28, 5a planta · 08003 Barcelona · Tel.: 93 268 89 50 · Fax: 93 268 89 51

www.aqu.cat

